

Goede omgang loont

Het is alom bekend dat factoren als huisvesting, klimaat en voeding een belangrijke rol spelen bij welzijn, gezondheid en productie van landbouwhuisdieren. In dit rijtje hoort echter ook de mens-dier relatie thuis. In Australië is veel onderzoek gedaan op dit gebied. ASG verzamelt alle bevindingen op het vlak van de mens-dier relatie en start de tweede helft van 2008 met pilottrainingen op basis van deze kennis.

Foto: Alice Booij.

ing. Alice Booij

Verschillende factoren en gebeurtenissen in de omgeving van landbouwhuisdieren kunnen stress veroorzaken. En iedere veehouder weet dat stress en angst een negatieve invloed hebben op de productie en de gezondheid van dieren. Maar een positieve mens-dier relatie maakt de weerbaarheid van dieren groter, zo blijkt uit onderzoek uit Australië. Als in stressgevallen de mens-dier relatie positief is, blijken dieren beter weerstand te kunnen bieden aan de stress. De algehele stress en angst is minder. Stress proberen te voorkomen en een zo goed mogelijke omgang met dieren nastreven, werkt dus op alle fronten gunstig.

Europees project

Op grond van onderzoek naar de mens-dier relatie zijn in Australië trainingen voor dierverzorgers ontwikkeld. Het volgen van dergelijke trainingen werpt vruchten af: de mens-dier

relatie verbetert in een aantal gevallen sterk, en in zowel de melkvee- als de varkenssector stijgt de productie. Bovendien blijken veehouders zelf ook meer arbeidsvreugde te ervaren doordat er meer rust heerst in de koppels en dieren beter benaderbaar en verplaatsbaar zijn. De Animal Sciences Group bouwt voort op het Australische onderzoek en op de trainingen die in Australië zijn gegeven. Hiervoor werkt ASG samen met erkende experts uit andere EU-landen en met de Australische grondleggers van de theorieën en trainingen op het gebied van mens-dier relatie. ASG richt zich voorlopig op varkens en pluimvee, Frankrijk en Oostenrijk richten zich respectievelijk op vleesvee en melkvee. Het onderzoek is onderdeel van het Europese project Welfare Quality.

Drie fasen

Ten eerste heeft ASG in 2005 een inventarisatie uitgevoerd naar de verschillen in beleving en houding bij varkenshouders ten aanzien van het werken met hun dieren. Opvallend was de grote variatie tussen bedrijven voor wat betreft de omgang met de dieren. Gebleken is dat in z'n algemeenheid veehouders met een positieve houding ook positiever handelen ten opzichte van hun varkens. Bloed tappen bij varkens bijvoorbeeld, verliep aanmerkelijk rustiger op bedrijven waar de varkens rustig en doelbewust werden gevangen en vastgehouden. Het maken van onverwachte bewegingen en een gehaaste manier van werken maakte de varkens juist onrustig en paniekerig tijdens het tappen. In de tweede fase heeft ASG in 2006 – 2007 middels experimenten getoetst of positiever gedrag ten aanzien van kippen en varkens voordelen heeft voor hun welzijn en voor hun productiviteit. Bij varkens ging het om het bevorderen van het lerend vermogen van het dier, door gelten op verschillende manieren het gebruik van een voerstation aan te leren. De eerste resultaten geven aan dat veel druk bij het trainen het leerproces van de gelten niet sneller

Marrit van Engen: "Welzijn heeft bij veehouders slecht imago"

"Varkenshouders willen het welzijn van hun dieren graag verbeteren, maar het mag geen extra tijd, geld en moeite kosten. Dit is het imago dat welzijn heeft, maar dat is geheel ten onrechte." Marrit van Engen is adviseur bij FarmulaOne, een internationaal werkende organisatie die gespecialiseerd is in het leveren en vermarkten van kennisproducten voor de varkenshouderij. FarmulaOne geeft al jaren de training Varkenssignalen. Deze training maakt varkenshouders bewust van hun bedrijfsblindheid en helpt hen op een andere manier naar varkens te kijken. Van Engen: "Varkens geven voortdurend informatie over hoe het met ze gaat. Het is de kunst de signalen daarover op te pikken en te gebruiken." ASG ontwikkelt samen met FarmulaOne de cursus mens-dier-interactie. Met deze cursus willen de organisaties benadrukken dat de houding van de mens veel invloed heeft op de dieren. "En dus ook op de productie van dieren", voegt Van Engen een belangrijke drijfveer voor varkenshouders toe. In de cursus zijn de praktijkvoorbeelden hierop toegespitst. "Een voorbeeld? Als gelten geen angst voor mensen hebben is de stareflex duidelijker zichtbaar. Het tijdstip van insemineren is daardoor beter in te schatten met als resultaat: meer biggen. Maar gelten met vertrouwen in de mens zijn ook tijdens het werpen rustiger, waardoor er minder biggensterfte is in de kraamstal. Dat is productie en dat is arbeidsvreugde, het kost tijd noch moeite, en het levert welzijn én geld op."

doet verlopen in vergelijking met rustig trainen of het zelfstandig laten uitzoeken. Analyses van hartslagmetingen en gedragswaarnemingen volgen nog.

In de derde fase is ASG begonnen met het ontwikkelen van trainingsmodules voor veehouders. Het doel is een verandering in de houding ten aanzien van het werken met kippen en varkens te bewerkstelligen om zo welzijn, gezondheid en productie van het dier positief te beïnvloeden. Een veehouder die weet waarom een kip of varken reageert zoals het doet, kan anticiperen op het gedrag van het dier. Begrip voor en kennis van het dier blijkt de basis voor positiever mens-dier contact. Van belang bij het geven van trainingen is om veel voorbeelden van Europese bedrijfssituaties te gebruiken en dus niet alleen op de Australische trainingen voort te bouwen. Europa kent ten opzichte van Australië alleen al in huisvestingssystemen een grote variatie aan dierhouderijen.

Pilottraining tweede helft 2008

De trainingen worden gegeven aan de hand van multimedialprogramma's, met afwisselend individuele sessies op de computer (interactieve DVD) en groepsdiscussies. Momenteel zijn voice-overs, beeldmateriaal en animaties in ontwikkeling. Pilotversies van de trainingen zijn in de tweede helft van 2008 gereed. ASG benadert een aantal varkens- en pluimveebedrijven om deel te nemen aan de pilot. Aan de hand hiervan zijn definitieve programma's samen te stellen. Ervaring met een eerdere versie van de varkens-training is al opgedaan met een groep Milieukeurvarkenshouders, in samenwerking met FarmulaOne. Deze organisatie is ook betrokken bij de verdere ontwikkeling van trainingen voor de varkenshouderij. ASG verwacht vanaf 2009 de trainingen aan te bieden.

VREUGDE

Een goede omgang met het dier brengt de veehouder arbeidsvreugde.

Foto: ASG